

INTERIMNOTA 2004

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING EN MANagementsAMENVATTING	3
1.1	INLEIDING.....	3
1.2	MANagementsAMENVATTING	4
2	BELEIDSRESULTATEN 2004	6
2.1	STADSPROGRAMMA'S 'WIJ WERKEN AAN DORDRECHT'	6
2.2	PRODUCTENBEGROTING 2004	6
3	BEDRIJFSVOERING	9
3.1	PERSONEEL	9
3.2	KWALITEIT	10
3.3	INFORMATIE EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE (ICT)	10
3.4	INNOVATIETRAJECT	11
4	FINANCIËN 2004.....	16
4.1	INLEIDING.....	16
4.2	RESULTAAT UIT NORMALE BEDRIJFSUITOEFENING 2004	17
4.3	AFWEGING CLAIMS 2004 (KADERNOTA 2005).....	18
4.4	ALGEMENE UITKERING EN BIJZONDER RESULTAAT	19
4.6	RISICO'S	21
4.7.	COMPENSABELE BTW EN HET BTW COMPENSATIEFONDS (BCF)	22
4.8	RENTE-ONTWIKKELING OP DE KAPITAALMARKT.....	22
5	SUBSIDIES.....	23
5.1	VOORTGANG VERBETERING OP SUBSIDIEBEHEER (TE VERSTREKKEN SUBSIDIES)..	23
5.2	AFWIJKINGEN IN BEGROTE SUBSIDIEVERWACHTINGEN.....	24

BIJLAGE

Samenvattend overzicht van gemelde financiële afwijkingen (voor- en nadelen) per product

1 INLEIDING EN MANAGEMENTSAMENVATTING

1.1 INLEIDING

Hierbij bieden wij u de Interimnota 2004 aan. In de Raadsvergadering van 2 maart 2004 heeft U besloten om de Interimnota 2004 te baseren op de eerste 6 maanden van 2004. De nota "Kiezen Sturen en Verantwoorden (KSV)" ging nog uit van de eerste vier maanden van het jaar. Deze afwijking ten opzichte van KSV moest leiden tot de volgende verbeterpunten:

- ❖ Een kwalitatief betere jaarprognose omdat de periode waarop deze is gebaseerd langer is. Dit leidt tot een betere kwaliteit van de bijsturingmaatregelen;
- ❖ Een snellere bestuurlijke behandeling in de raadscommissie B&M van september en in de Raad van oktober 2004.

De nu voorgelegde Interimnota is een afwijkingenrapportage welke in het bijzonder aandacht geeft aan de hoofditems:

- * Het verwachte resultaat op de normale bedrijfsvoering (budgetuitputting);
- * Voortgang Innovatietraject;
- * Realisatie taakstellingen op Innovatieprojecten in 2004;
- * Het verwachte resultaat op bijzondere baten en lasten op stadsniveau waar onder de greep van minister Zalm in de algemene uitkering;

Daarnaast wordt ook ingegaan op de voortgang van de Stadsprogramma's "Wij werken aan Dordrecht" en de afwijkingen op geplande beleidsresultaten in de productenbegroting. Verder wordt kort aandacht besteed aan afwijkingen in de inkomsten uit de algemene uitkering, aan de rente ontwikkeling op de kapitaalmarkt als mede aan de voortgang met betrekking tot verbetering op subsidiebeheer. Met betrekking tot Uw verzoek ook in te gaan op afwijkingen in begrote subsidieverwachtingen zijn door de sectoren en bedrijven geen afwijkingen gemeld.

Indien de uitvoering van de begroting volgens plan verloopt wordt daarover in de Interimnota niet gerapporteerd. Uitsluitend belangrijke beleidsmatige en financiële afwijkingen worden gemeld. Deze afwijkingen betreffen zowel de lasten/baten als de geleverde prestaties.

1.2 MANAGEMENTSAMENVATTING

Per hoofdstuk wordt hieronder kort op de inhoud ingegaan.

1. Beleidsuitvoering

Met betrekking tot de stadsprogramma's is het algemene beeld dat de programma's goed volgens de planning verlopen. In het najaar zal een voorstel tot aanpassing van de organisatie van het Programma Economische Ontwikkeling worden gedaan om daarmee de uitvoering van het programma beter te sturen en te faciliteren. Het programmabureau Leerpark zal worden uitgebouwd tot projectbureau Kennisinfrastructuur regio Drechtsteden.

De tabel over de realisering van het overige beleid uit de productenbegroting geeft aan dat een aanzienlijk deel van de vertraagde geplande resultaten nog in het 2^e halfjaar worden gerealiseerd.

Het algemene beeld is dat de beleidsuitvoering gepland in 2004 op koers ligt en dat er sprake is van een gecontroleerde productie.

2. Bedrijfsvoering

Personeel

Belangrijke stappen zijn gezet ter bevordering van de flexibiliteit en mobiliteit van het personeel. De formatie en bezetting is in het 1^e halfjaar met 12 FTE's gedaald ingevolge de fusie van OSB met de OSB/ROB-Groep in Arnhem. De efficiencytaakstelling uit hoofde van het innovatietraject "Sturing op P-kosten" ad € 1.045.000 wordt in 2004 volledig gerealiseerd binnen het budget apparaatskosten.

Gezondheidsmanagement functioneert naar tevredenheid en de verwachting is dat de normdoelstelling van 7,6 % ziekteverzuim voor 2004 haalbaar is.

Kwaliteit

De uitvoering van het jaarplan kwaliteit zit op schema. De uitgevoerde klant- en medewerkerstevredenheidsonderzoeken geven over het algemeen positieve resultaten.

Informatie en communicatietechnologie (ICT)

Uit de resultatentoets door Het Expertise Centrum (HEC) blijkt dat wij de goede aanpak hebben. De aanbevelingen met betrekking tot de borging van de E – Government producten in de organisatie, het transparant maken van de kosten en baten en het uitvoeren van een impactanalyse op de toekomstig benodigde technische infrastructuur zullen worden opgevolgd.

Innovatietraject

Uit de marap's blijkt dat de projecten en bezuinigingstaakstellingen (in 2004: € 4,4 miljoen) worden gerealiseerd. In een aantal geval gebeurt het laatste (nog) niet als resultaat van een project maar door het gebruikmaken van omstandigheden, zoals het ontstaan van vacatures. Dit fenomeen is logisch verklaarbaar uit de aard van de projecten. Deze moeten immers eerst uitgevoerd en geïmplementeerd worden alvorens de (financiële) effecten zich voordoen. Verwacht wordt dat deze projectresultaten in 2005 structureel gerealiseerd worden. Derhalve zal de taakstelling ad € 4,4 mln voor 2004 volledig worden gehaald.

Ook de aanvullende bezuiniging in de incidentele sfeer ad € 2,9 mln in 2004 is volledig in de begroting 2004 verwerkt en wordt ook gerealiseerd.

De projecten die in 2005 hun resultaat moeten hebben zijn vrijwel allen opgestart, of zijn correct in planningen opgenomen, zodat de verwachtingen m.b.t. het realiseren van die projecten en taakstellingen positief zijn. In de loop van 2005 zullen de projecten waarvoor in 2006/2007 resultaten zijn gepland in beeld worden gebracht. Er zijn op dit moment geen signalen dat de structurele taakstelling niet zal worden gehaald. Dit los van het feit dat van af 2005 daadwerkelijk ook in formatieve zin gereduceerd zal worden.

3. Financiën

Het verwachte nadeliger tekort op de normale bedrijfsuitoefening over 2004 ad € 1,4 miljoen (0,35% van de totale begroting 2004) hangt deels samen met de bij de Kadernota 2004 gehonoreerde claims van € 0,7 mln.

De junicirculaire 2004 resulteert in een nadeel op stadsniveau € 3,7 mln. De dividenduitkering van de BNG levert in 2004 een hogere bate van € 0,7 miljoen op dan was begroot.

Ten aanzien van investeringen is sprake van voordelen in gevolge uitstel van investeringen welke grotendeels gecompenseerd worden door nadelen op andere investeringen op stadsniveau.

4. Subsidies

De herziening van het juridische kader voor de subsidieverstrekking en het op orde krijgen van het subsidiebeheer in het kader van het Subsidierapport 2003 is in 2004 van start gegaan. De Algemene Subsidieverordening (ASV) zal naar verwachting eind 2004 worden afgerond. Er wordt gewerkt aan herijking van de huidige wijze van subsidiëren (bundelen van subsidiëring van gelijksoortige activiteiten, meerjarige subsidieverlening en vorming van een subsidiebureau).. Ter verbetering van het subsidiebeheer en informatievoorziening zal naar verwachting in maart 2005 wordt een subsidie volgsysteem operationeel worden en wordt daarna de verbetering van de Administratieve Organisatie opgepakt (na herziening van de ASV). De verbetering van informatievoorziening aan de Algemene Directie, het College en de Raad zijn in de jaarrekeningrichtlijnen 2003 aangepast. Verdere verbetering wordt nagestreefd.

2 BELEIDSRESULTATEN 2004

Vanwege de onlangs vastgestelde herijking van het MJP wordt in dit hoofdstuk alleen ingegaan op de voortgang van de Stadsprogramma's "Wij werken aan Dordrecht" en de afwijkingen op de geplande beleidsresultaten in de productenbegroting 2004.

2.1 STADSPROGRAMMA'S 'WIJ WERKEN AAN DORDRECHT'

In onderstaande tabel treft u de belangrijkste mededelingen en eventuele bijsturingmaatregelen aan van de Stadsprogramma's in termen van inhoudelijke resultaten ten opzichte van de jaarplannen Stadsprogramma's 2004.

Tabel 2.1 Stadsprogramma's 'Wij werken aan Dordrecht'

Stadsprogramma	Highlights en eventuele bijsturingmaatregel
Leerpark	Met betrekking tot de fysieke component (contractering aannemercombinatie als marktpartij) ligt het programma op schema, ook budgettair verloopt alles binnen geldende kaders. De component onderwijsvernieuwing kent wel de nodige voortgang, doch er is geen goed en systematisch inzicht daarin. Versterking van de projectmatige aansturing is derhalve noodzakelijk. Een speciale opgave voor het programma betreft uitbouw van het programmabureau tot projectbureau Kennisinfrastructuur regio Drechtsteden in het kader van het regioproces Manden maken.
Leefbare Wijken	De campagne loopt in grote lijnen goed, maar de slagvaardigheid bij enkele betrokken sectoren kan verbeteren. Bij de evaluatie zal dan ook aandacht besteed moeten worden aan de omzetting tot een breed gedeelde werkwijze. De ontwikkelingen rond de Foyer lopen enigszins moeizaam en zijn te weinig transparant. Tevens moet de komende maanden duidelijkheid ontstaan over het financiële draagvlak bij de participanten. De herstructurering Dordt-West vordert, maar is een zaak van de lange termijn. Belangrijk is het beschikbaar komen van middelen bij corporaties. Met betrekking tot de nog lopende evaluatie zal ook de rol van de wijk-MT's bij de herstructureringsaanpak aan de orde komen.
Binnenstad / Stad als beleving	Programma loopt grotendeels volgens planning. Financieel worden geen grote afwijkingen verwacht, maar een intracomptabele projectadministratie wordt wenselijk geacht voor een verbeterd inzicht.
Economische ontwikkeling	De organisatorische setting is niet de oplossing gebleken voor de verwezenlijking van de ambities. Voorstellen tot verbetering zullen, na het opstellen van de Interimnota, worden aangedragen. Ontwikkeling Zeehaven blijft stagneren door geluidsproblematiek. Plan van aanpak volgt.
Veiligheid	Het uitvoeringsprogramma Handhaving voor 2005 zal pas in maart 2005 in de raad komen. Deze latere oplevering heeft te maken met de jaarplannen van de sectoren en bedrijven welke pas in december gereed komen en dan nog verwerkt moeten worden in programma handhaving. Het jaarverslag 2003 en de interimrapportage 2004 handhaving zullen in augustus aan het College worden aangeboden. Voor het overige ligt het programma goed op schema en is goed ingebed in de organisatie.

2.2 PRODUCTENBEGROTING 2004

In de managementrapportages (marap's) hebben de sectoren en bedrijven afwijkingen gemeld in termen van inhoudelijke beleidsresultaten ten opzichte van de geplande productie in de productenbegroting 2004. In zijn totaliteit gaat het om een relatief beperkt aantal afwijkingen waarvan een aanzienlijk deel toch nog in 2004 als resultaat zal worden ingeboekt. In de meeste

gevallen zijn de afwijkingen voorzien van bijsturingmaatregelen en kan er een goed beeld verkregen worden van de voortgang er op. In de onderstaande tabel geven wij U een ingekorte versie van de gerapporteerde majeure afwijkingen. Deze betreffen slechts een fractie van de overige geplande resultaten in de productenbegroting

Tabel 2.2 Afwijkingen beleidsresultaten productenbegroting 2004

PRODUCTEN/BELEIDSITEMS	AFWIJKING RESULTATEN 2004	BIJSTURINGSMAATREGEL
STADS BESTUURS CENTRUM		
Versterking juridische kwaliteitszorg	<i>Vertraging:</i> * Opstellen beleid juridische kwaliteitszorg * Dualiseringstoets verordeningen	Hogere prioriteit juridische advisering; Wacht op wetgeving eind 2004;
PUBLIEKSDIENSTEN		
Signalering door stadstoezicht	<i>Vertraging:</i> Accent lag op versteviging afdeling en witten van ID-banen. Onderzoek positionering afgerond. Organisatorische positie Toezicht betrokken bij innovatievoorstel vergunningverlening/handhaving.	Werkgroep opgericht met OOV, BOWO, Brandweer en Milieudienst ZHZ. Uitkomsten worden in 2 ^e halfjaar gepresenteerd.
HAVENBEDRIJF		
Oplevering Krabbekade	<i>Vertraging:</i> Nieuwe zeekade pas in juni jl. opgeleverd.	
ONDERWIJS EN WELZIJN		
Onderwijs	<i>Vertraging:</i> * Invoering Verordening materiële gelijkstelling	Als gevolg van extra capaciteit voor andere niet geplande onderwerpen
Jeugdvoorzieningen	<i>Vertraging:</i> Inrichten 3 speeltuinen realiseerbaar in 2004.	Uitvoering 2 ^e serie van 3 speeltuinen naar 2005 i.v.m. capaciteitsbeslag
SOCIALE DIENST		
Wet voorziening gehandicapten	<i>Vervallen:</i> Oprichting Robuuste RIO's gaat niet door. Hiermee vervalt ook de overheveling van indicatiestellingen WVG naar het RIO	Thans nog geen zicht hoe Wet op Maatschappelijke Ondersteuning er uit gaat zien.
SPORT EN RECREATIE		
Sportondersteuning	<i>Vertraging:</i> * Startnotitie regionaal sportbedrijf; * Vaststelling van verordening op de Sportraad en nieuwe sportsubsidie verordening;	Van febr. naar sept.-04; Van 1 ^e h.j. naar najaar-04;
Weizigt NMC	<i>Vertraging:</i> * Nota "Leven en lateR leven" (strategisch plan 2004-2007) * Strategisch plan stadsbrede afvalcommunicatie	Overheidsbeleid afgewacht, van mrt. naar najaar-04; Bredere opzet, van mrt. naar najaar-04
STADSWERKEN		
Beheersvisie Openbare Ruimte	<i>Vertraging:</i> Plan van aanpak (in concept gereed)	Samenhang bezuinigingsopdrachten SO en SW; Gezamenlijke aanpak > Van 1 ^e kw. naar 4 ^e kw.-04.
Financiële herijking Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en Basisinspanning riolering	<i>Vertraging:</i> In 2004 start opstellen nieuw GRP. Info financiële basisinspanning en buitengebied	Afronding nota 2 ^e kwart. en besluitvorming 3 ^e kw.-04
STADSONTWIKKELING		
Thematisch economisch beleid	<i>Vertraging:</i> opstellen visie wijkeconomie i.v.m. extra opdracht van Regio (Regionale kantoren programmering)	Geen
Wijken	<i>Vastgelopen:</i>	

PRODUCTEN/BELEIDSITEMS	AFWIJKING RESULTATEN 2004	BIJSTURINGSMAATREGEL
	Gevelpresentatie	Ideeën tot aanpak rolluiken i.p.v. complete gevel
Bodem	<i>Vertraging:</i> Bodembeheersplan	Deels naar 2005/2006
Ecologie	<i>Vertraging:</i> Raamplan SGP door uitblijven besluitvorming provincie	Herstarten in najaar mits de provincie dit mogelijk maakt
Milieuzorg	<i>Vertraging:</i> Doelgroepenbeleid bedrijven	Is onderdeel van het milieubeleidsplan
Verkeersvoorzieningen Fiets	<i>Vertraging:</i> * Actualisatie fietsplan * Fietspad Oude Veerweg * Fietsverbinding afrit Stadsbrug naar Diepenbrockweg	Relatie met notitie beleidsvisie verkeer en vervoer; Moeizame onderhandelingen grondaankoop; Afhankelijk van besluitvorming plaatsen geluidsscherm.
Verkeersveiligheid	<i>Vertraging:</i> Herijking beleidsvisie verkeer en vervoer/ Mobiliteitsplan	Extra inzet
Monumenten	<i>Vertraging:</i> Aanwijzing gemeentelijke monumenten	Verschoven naar 2005/2006
Archeologie	<i>Vertraging:</i> * Publiceren populair wetenschappelijk boek Statenplein * Expositie Statenplein * Oprichting cultuur historisch centrum, project Hofkwartier conform Nota Archeologie	Van 2004 naar 2005/2006; Van 2004 naar 2007; Van 2004 naar 2007;
CULTUUR		
Educatie/tentoonstellingen	<i>Vertraging:</i> Uitvoering educatie project bij oplevering ramen Grote kerk	Schuift door naar 2005 i.v.m. latere oplevering glas in loodramen medio 2005
Commerciële verhuringen	Ligt op schema. <i>Vertraging:</i> Actieve acquisitie interessante evenementen als bijdragen aan promoten Stad moeilijk te realiseren	Moeilijk te realiseren. In najaar wordt acquisitie geactiveerd.
BRANDWEER		
Preventie	<i>Vertraging:</i> Formalisering tijdelijke vergunningenbeleid m.b.t. beschikbaarheid advies verordening en regelgeving (Innovatie project)	Resultaat innovatieproject Vergunningverlening/ handhaving afwachten. Alleen in bijzondere gevallen tijdelijke vergunning verstrekking.
Preparatie	<i>Deels vertraging Rampbestrijdingplan DDT:</i> * Oefenjaarplan rampbestrijding is nog niet vastgesteld. * oefeningen rampbestrijding niet conform jaarplan plaatsgevonden	Vaststelling multidisciplinair, afhankelijk van andere operationele diensten Ultimo 2004 gezien oefening Du Pont
Repressieve activiteiten	<i>Opkomst Dordrecht/bijstand ZHZ niet volledig binnen beoogde resultaten gerealiseerd:</i> * de uitruktijden < 1 minuut 90% * de uitruktijden < 2 minuten 100% * overschrijding opkomsttijd 1 ^e TS < 17%	Niet in alle gevallen gehaald, onderzoek en e.v. bijsturing Bevestigt noodzaak 2 ^e uitrukpost welke in voorbereiding is

3 BEDRIJFSVOERING

In dit hoofdstuk geven wij inzicht in organisatiebrede ontwikkelingen en/of afwijkingen ten opzicht van de stadsbegroting 2004 op het terrein van de bedrijfsvoeringaspecten personeel, kwaliteit, informatie en communicatietechnologie (ICT) en innovatie.

3.1 PERSONEEL

Personeel

Mobiliteit

Wij streven ernaar om een wendbare, betrouwbare en innovatieve organisatie te zijn. De keuze die wij in 2003 hebben gemaakt om door middel van innovatie het hoofd te bieden aan de financiële dreigingen die op onze gemeente afkwamen, was daarom een logische stap. Om via de gekozen innovatieve weg te bezuinigen is het ondermeer nodig om tot een flexibelere inzet van personeel te komen. Om dat te bereiken is mobiliteitsbeleid ontwikkeld en vastgesteld en is er met de vakbonden een convenant afgesloten.

In afspraken zijn mogelijkheden tot meer flexibiliteit opgenomen. De aanstelling in algemene dienst vormt een belangrijk onderdeel van de afspraken. De aanstelling in algemene dienst geldt voor nieuw personeel en is ook mogelijk voor zittend personeel. In het Sociaal Statuur is tevens een regeling opgenomen voor vervroegd uitreden met 59 of 60 jaar.

Formatie en bezetting

Om de gewenste mobiliteit te bereiken heeft afgelopen voorjaar met alle directeuren van sectoren en bedrijven een eerste gedachtevorming plaatsgevonden over de wijze waarop de gewenste vermindering van formatie en bezetting binnen de diverse organisatieonderdelen kan worden bereikt. Benodigde kwantitatieve en kwalitatieve wijzigingen in formatie en bezetting zullen de komende maanden verder in kaart worden gebracht. Het vastgestelde beleid en convenant zijn een bruikbaar hulpmiddel zijn om de wijzigingen in de resterende jaren van het innovatietraject te realiseren. In de marap's is het beeld dat veel openstaande vacatures langer worden vastgehouden. De formatie en bezetting is in het eerste halfjaar met 12 FTE teruggelopen van respectievelijk 1556 naar 1544 en van 1534 naar 1522. Dit is volledig toe te schrijven aan de overdracht van het Onderwijs Service Bureau (OSB) naar de OSB/ROB-Groep in Arnhem.

Gezondheidsmanagement en ziekteverzuim

De in 2003 ingevoerde wijzigingen in het gezondheidsmanagement functioneren naar tevredenheid. Medewerkers hebben directe toegang tot zorgverlening, er is een pakket aan bedrijfsfitness en de aandacht van leidinggevenden voor verzuimbegeleiding is toegenomen. Dit heeft geleid tot een verdere daling van het ziekteverzuim in de eerste vier maanden van 2004 tot 7,2%. In mei en juni was sprake van een lichte stijging van het verzuim; dat nu op 7,4% ligt. In de zomermaanden verwachten we in lijn met voorgaande jaren weer een daling van het verzuim. De verwachting is dan ook dat het bereiken van de doelstelling voor (de daling van) het ziekteverzuim tot 7,6% over geheel 2004, niet in gevaar zal komen.

Opleidingen

Als onderdeel van de maatregelen om de gewenste mobiliteit en flexibele inzet van medewerkers te bereiken, is een goed opleidingsbeleid essentieel. Alle organisatieonderdelen hebben zich verbonden aan het besteden van 2% (1,8 % excl. BTW) van hun personeelsbudget aan de opleiding van hun medewerkers. De verwachting is dat de afgesproken opleidingsinspanning zal worden gerealiseerd.

Personeelsbudget en budgetuitputting en externe inhuur

In de begroting 2004 is € 83 mln opgenomen voor personeelslasten. Bij de vaststelling van dit budget tijdens de begrotingsvoorbereiding 2004 is uitgegaan van een toename van de werkgeverslasten ten opzichte van 2003 met 2,35%. Bij de vaststelling van dit percentage is rekening gehouden met de structurele doorwerking van de CAO-aanpassing van april 2003 en een inschatting van de te verwachten ABP-premiestijging, IZA-premiestijging en aanpassingen in diverse sociale zekerheidsregelingen.

De formatiereductie en -vermindering van personele bezetting komt ook tot uitdrukking op een meevaller op de budgetten voor reguliere personeelskosten van € 0,6 mln. Tegenover deze formatieve en budgettaire meevaller staat evenwel een overschrijding op het budget inhuur personeel derden van € 1,3 mln. Overigens hebben de sectoren en bedrijven de flexibiliteit om budget personeelslasten en budget inhuur van derden uit te wisselen.

3.2 KWALITEIT

De verbetering van de kwaliteit van de bedrijfsvoering is een continu proces. Binnen de meeste sectoren en bedrijven hebben INK-positiebepalingen plaatsgevonden, zijn klant (KTO's)- en medewerkerstevredenheidsonderzoeken (MTO's) uitgevoerd, als mede audits op de jaarplannen en is benchmark ervaring opgedaan. Vrijwel alle sectoren scoren in fase II (proces georiënteerd), enkelen scoren in fase III (Systeem georiënteerd). De uitgevoerde KTO's en MTO's geven over het algemeen positieve resultaten.

De resultaten op interne audits op sectorjaarplannen 2004 welke in het 3^e kwartaal 2004 opgeleverd worden geven nu al indicaties dat de sturingsgerichtheid sterke verbetering behoeft.

Ten behoeve van verdere professionalisering beheer en transparantere bedrijfsvoering wordt het beheer van alle bedrijfsfuncties en -systemen geïnventariseerd. Ook wordt het toets- en verbeterinstrument auditing meer ingezet.

De wens van de Raad tot invoering van een kwaliteitshandvest dienstverlening is gekoppeld aan onze ambitie om *een betrouwbare, transparante en efficiënte dienstverlening* te realiseren (zie Visie op Dienstverlening van de gemeente Dordrecht). Het handvest, thans nog in conceptfase, zal in het najaar 2004 aan de Raadscommissie Bestuur en Middelen ter vaststelling worden aangeboden.

3.3 INFORMATIE EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE (ICT)

Beoordeling door Het Expertise Centrum (HEC)

Uit de resultatentoets door Het Expertise Centrum (HEC) blijkt dat wij de goede aanpak hebben. De aanbevelingen met betrekking tot de borging van de E – Government producten in de organisatie, het transparant maken van de kosten en baten en het uitvoeren van een impactanalyse op de toekomstig benodigde technische infrastructuur zullen worden opgevolgd.

Uitvoering Programma E – Government fase II

In 2004 zijn de projecten GIS en E-loket opgeleverd. Bij het project E-loket is de elektronische koppeling van minimaal 10 producten vanuit het E-loket naar de BackOffice niet gerealiseerd. Dit onderdeel wordt in het E – Government Programma fase III opgenomen. De nieuwe opleverdatum is nog niet bekend en afhankelijk van landelijke ontwikkelingen.

Het project Papier P@ssé verloopt na een trage aanlooperperiode voorspoedig (een uitloop van ongeveer drie maanden) en bevindt zich nu in de realisatiefase. Het project Intranet is in mei opgestart.

Uitvoering Programma E – Government fase III

Op 27 april heeft het college ingestemd met de voortzetting van het E – Government Programma fase III. Deze fase kent drie actielijnen.

1. Digitale dienstverlening; verbreden en verbeteren van de digitale dienstverlening.
2. Mid Office; uitbreiden, borgen en inrichten van de Mid Office.
3. Automatiseren bedrijfsprocessen

Regionalisering

Het projectgroepvoorstel tot uitrol van fase I van het E – Government Programma Dordrecht in de regio wordt binnenkort door de AGS en de regionale portefeuillehouders besproken.

Bevindingen marap's

Uit de 6 maands marap's van de sectoren komt de noodzaak tot meer integrale planning en afstemming van initiatieven naar voren.

3.4 INNOVATIETRAJECT

1. Inleiding

Op 12 november 2004 heeft de gemeenteraad de stadsbegroting 2004 en de nota "Investeren in Dordrecht" vastgesteld. In deze nota werden voorstellen gedaan om langs de lijn van indringende innovaties besparingen te genereren in de exploitatie oplopend van € 4,41 miljoen in 2004 tot € 18,13 miljoen in 2007. Ook is er een aanvullende bezuiniging in de incidentele sfeer opgelegd. De projecten die in de nota "Investeren in Dordrecht" staan beschreven zijn ondergebracht in een projectenboek. Alle projecten en de bijbehorende taakstellingen zijn opgenomen in de sectorjaarplannen of het concernjaarplan. De beoogde budgettaire resultaten zijn verwerkt in de begrotingen. In de Maraps rapporteren de sectoren en bedrijven op de stand van zaken in hun organisatie. Voor de uitvoering van de nota "Investeren in Dordrecht" is een projectbureau innovatie gevormd dat in opdracht van de algemene directie, voortgang en opbrengsten van de innovatietrajecten monitort en kan adviseren over de aansturing van het totale project. Borging van de opbrengsten (raming en resultaten) in gebeurt via de reguliere planning- en controlcyclus. De verdere ontwikkeling van het innovatietraject en het leren hieruit gebeurt onder de verantwoordelijkheid van het innovatieplatform.

In deze paragraaf wordt de stand van zaken per 1 juli 2004 weergegeven met betrekking tot de projecten. Ook wordt ingegaan op inzet van het innovatiebudget en het leren en ontwikkelen.

2. Voortgang projecten

De projecten zijn toebedeeld aan de sectoren, bedrijven of programma's. Deze projecten worden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de desbetreffende directeur. De bijbehorende financiële taakstellingen zijn hard.

Het onderstaande overzicht bevat de stand van zaken van alle projecten die opgenomen zijn in "Investeren in Dordrecht". Hieruit blijkt dat de projecten goed verlopen. Veel projectvoorstellen zijn inmiddels door het college goedgekeurd en zijn in uitvoering genomen. Aan de taakstellingen wordt voldaan. Dit gebeurt nog niet altijd als resultaat van een project, maar door het gebruik maken van omstandigheden, bijvoorbeeld door het niet invullen van vacatures. De verwachting is dat dit in 2005 niet of minder aan de orde zal zijn.

Tabel 3.4.2 Voortgang projecten met taakstelling van € 4,41 mln in 2004

Pr. nr	Projecten "ketenarrangementen"	Sector /Bedrijf Portefeuillehouder.	Stand van Zaken Innovatieprojecten
	Titelproject en Taakstelling 2004		
1.1	Stad als Podium / Letteren 2004: 0	Cultuur WKS	De uitwerking van dit project volgt op vaststelling van de cultuurnota. Deze nota is in voorbereiding. De inventarisatie t.b.v. het project is gereed. Uitwerking vindt plaats in de periode van juni tot november 2004.
1.2	Ondernemende Cultuur / Culturele Dienstverlening 2004: 0	Cultuur WKS	Alleen bij musea is een nieuwe beleidslijn nog te ontwikkelen. Voor de andere onderdelen is dit eerder gebeurd. De verwachte opbrengst wordt voor de musea op maximaal € 7.500 geschat. De taakstelling voor 2005 is € 25.000. De sector moet overwegen of dit project moet worden doorgezet en zal een alternatief voorstel moeten doen.
1.3	Ondernemende Cultuur / Restauraties 2004: 0	Cultuur WKS	Het haalbaarheidsonderzoek is gereed op 1/9/2004. In het 3 ^e kwartaal van 2004 zullen nadere voorstellen worden gedaan.
1.4	Innovatie efficiency en subsidie relaties 2004: 300.000	Onderwijs & Welzijn WOMT/WVZ/-WKS	Alle deelprojecten lopen conform de plannings. De opbrengst in 2004 worden geraamd op € 530.000,- in plaats van de geraamde € 393.000,- In september zal de sector een integrale rapportage over de voortgang van het project leveren.
1.5	Innovatieproject Vergunningverlening en Handhaving (IP V&H) .2004: 0	Brandweer Publieksdiensten MD – ZHZ BURG.	Op 24 juni 2004 heeft het college ingestemd met het projectvoorstel. Het project verloopt volgens planning.
1.6	Regievoering stedelijke vernieuwing 2004: 200.000	Stadsontwikkeling WRO	Er is uitwerking nodig van de wijze waarop de realisatie van de taakstelling wordt verwerk. Deze vindt na de zomer plaats. Een deelprojecten (het normenboek) is gerealiseerd. Het andere deelproject loopt.
1.7	Rolbepaling inrichting openbare ruimte 2004: 100.000	Stadsontwikkeling WRO	Ombuiging gerealiseerd door het niet invullen vacature. Direct na de zomer volgen uitwerkingen van het project.
1.8	Ketenarrangement Parkeren 2004: 100.000	Stadsontwikkeling WRO	Moliliteitsplan / parkeernota behoorlijk vertraagd. Taakstelling en reorganisatie wordt gerealiseerd..

Pr. nr.	Projecten "Schaalverandering"	Sector /Bedrijf Portefeuillehouder	Stand van Zaken Innovatieprojecten
	Titel en projectkarakteristiek		
2.1	Regionalisering Ingenieursbureaus 2004: 10.000	Ingenieursbureau Dordrecht WFS	Voorstellen en resultaten worden verwacht in de 2 ^e helft 2004.

2.2	Urgentieregeling woonruimteverdeling 2004: 0	Stadsontwikkeling Publieksdiensten WVZ	Voorstellen worden in oktober voorgelegd aan het Drechtstedenbestuur. De implementatie kan in maart 2005 starten.
2.3	Opschaling Beleid Stadsontwikkeling <u>Wordt verbreed tot innovatief samenwerken in de regio.</u> 2004: 10.000 (SO)	Stadsontwikkeling WOMT	De taakstelling wordt in financiële zin gerealiseerd. Inhoudelijk is het project geïntegreerd in het concernproject "Innovatief samenwerken.
2.4	Regionaal Sportbedrijf 2004: 0	Sport & Recreatie WFS	De oriëntatiefase is afgerond. Het onderzoek wordt voortgezet. In oktober aanstaande als rapportage plaats vinden.

Pr. nr.	Projecten "Dienstverlening"	Sector /Bedrijf Portefeuillehouder	Stand van Zaken Innovatieprojecten
	Titel en projectkarakteristiek		
3.1	Onderhoud van de stad (2 deelprojecten) 3.1.1 Efficiënt onderhoud 3.1.2 Organisatieontwikkeling 2004: 152.000	Stadswerken WFS	De 1 ^e fase van de projecten is afgerond, de 2 ^e fase is opgestart. Organisatieontwikkeling staat centraal. Taakstelling worden deels incidenteel ingevuld. De sector heeft positieve verwachting t.a.v. de taakstellingen t/m 2007.
3.2	Iedereen aan de slag 2004: 600.000	Sociale Dienst WKS	De nieuwe organisatie wordt ingevoerd op 1 oktober 2004. Het realiseren van de doelstelling -100 cliënten ligt op schema. De financiële resultaten worden gehaald.
3.3	Slim belasting heffen 2004: 25.000	Publieksdiensten WFS	8 van de 10 acties zijn gerealiseerd. De implementatie GIS-WOZ is vertraagd. De beoogde bezuiniging zijn ingeboekt In de marap wordt een nieuw project aangekondigd: taxaties met ICT-ondersteuning, en optimalisering bedrijfsprocessen
3.4	Insourcen werkzaamheden 2004: 225.000	Publieksdiensten WOMT	Project gerealiseerd

Pr. nr.	Projecten "Actiegerichte organisatie"	Sector /Bedrijf Portefeuillehouder	Stand van Zaken Innovatieprojecten
	Titel en projectkarakteristiek		
4.1	Actiegericht Beleid en Organisatie 2004: 100.000	Algemene Directie Beleidssectoren SBC WOMT	De leergang Dordtsche aanpak verloopt goed en volgens planning.. Er is een format voor startnotities ontwikkeld.
4.2	Gericht Kiezen, Sturen en Verantwoorden 2004: 0	SBC WFS	B&W akkoord met projectvoorstel voor de 1 ^e fase van dit project. Het project is in uitvoering.

Pr. Nr.	Projecten "Shared Services"	Sector / bedrijf	Stand van Zaken Innovatieprojecten
---------	-----------------------------	------------------	------------------------------------

	Titel en projectkarakteristiek	Portefeuillehouder	
5.1	Inkoop en aanbesteding 2004: 1.000.000	Stafdiensten Gemeentebreed project WFS	De prognose van het bureau inkoop maakt duidelijk dat deze doelstelling op besparingen in de exploitatie gerealiseerd zullen worden.
5.2	Efficiënt omgaan met kantoormiddelen, terugdringen printers, invoering standaard werkplekken, wanddecoratiebeleid 2004: 75.000	Stafdiensten Gemeentebreed project. WOMT	Het voorstel "Wanddecoratie" is aangehouden door college. Taakstelling is in marap als nadeel op sectorresultaat opgenomen.
5.3	Sturing op P-kosten • Beleid • Budgettering 2004: 1.045.000	Stafdiensten Gemeentebreed project. WOMT	Alle beleidsvoornemens zijn uitgevoerd. Over de P- taakstellingen zijn per sector harde afspraken gemaakt.
5.4	Restauratieve dienstverlening 2004: 0	Stafdiensten WOMT	Onderzoek naar concept en prijs/kwaliteit is afgerond. Analyse optimale beheersvorm gestart. 3 ^e kwartaal voorstel naar college. Geen taakstelling voor 2004.
5.5	Vastgoedbedrijf 2004: 0	Concernproject WEZ/WOMT	Een beleidsnotitie wordt in september 2004 aan het college voorgelegd.

Pr. nr.	Projecten niet behorend tot de innovatiethema's	Sector / Bedrijf	Stand van Zaken Innovatieprojecten
	Titel en projectkarakteristiek	Portefeuillehouder	
6.1	Voetbalvelden; kiezen voor kunstgras 2004: 0	Sport & Recreatie WFS	Een definitieve uitwerking is uiterlijk op 1 september 2004 gereed. De verwachte opbrengst is ca. 20 % lager dan de raming. In het projectplan wordt hier nader op ingegaan.
6.2	Optimalisatie inhuur Milieudienst 2004: 25.000	Stadsontwikkeling WOMT	Gerealiseerd
6.3	Betrokkenheid Bestuur in stad en wijk 2004: 88.000	Projectbureau Wijken WVZ	Gerealiseerd
6.4	Drinkwatervoorziening Privatiseren 2004: 22.000	Havenbedrijf WEZ	De voorgenomen verkoop is niet gerealiseerd. Het Havenbedrijf zal een voorstel voor andere exploitatiewijze doen.
6.5	Verlaging exploitatie budgetten SO 2004: 100.000	Stadsontwikkeling WRO	Gerealiseerd
6.6	Kiltunnel 2004: 207.000	Stadswerken WFS	Gerealiseerd

6.7	Bestuurlijke boeten 2004: 0	Publieks- diensten BURG.	Uitvoering van dit project is afhankelijk van de uitkomsten van de landelijke discussie en nieuwe regelgeving.
------------	--	------------------------------------	--

Pr. nr.	Pijlers	Sector /Bedrijf Portefeuille- houder	Stand van Zaken Innovatieprojecten
	Titel en projectkarakteristiek		
1.	ICT / E-Government III.	Algemene Directie WOMT	Programma E- Gouvernement III is door het College vastgesteld en wordt uitgevoerd.
2.	HRM	Algemene Directie WOMT	Met de vakbonden is een convenant en een Sociaal Statuut overeengekomen.. Het mobiliteitsbeleid is vastgesteld en wordt geïmplementeerd.
3.	Huisvesting	Algemene Directie WOMT	Het college heeft ingestemd met uitvoering van een pilot flexwerken in de staatswinkelvleugel. In startnotitie september a.s. worden ook alle vervolg-activiteiten in beeld gebracht die nodig zijn om de gewenste flexibele en innovatieve werkwijzen te realiseren.

3. Inzet Innovatiefonds.

De gemeenteraad heeft, op voorstel van het college, ingestemd met de vorming van een Innovatiefonds. Hiervoor is een bedrag van € 2 miljoen gereserveerd. Op basis van uitgewerkt projectvoorstellen en claims heeft het college voor een totaal van € 1,6 miljoen aan claims toegekend. Geconcludeerd wordt dat de omvang van het fonds voor dit jaar voldoende van omvang is. Op dit moment is er geen aanleiding om voor te stellen om een beperkt deel van de besparingen éénmalig (binnen de kaders van de vastgestelde begroting) opnieuw in te zetten als voeding van dit fonds.

4. Conclusie.

Uit de marap's blijkt dat de meeste projecten, maar in ieder geval alle bezuinigingstaakstellingen worden gerealiseerd. In een enkel geval gebeurt het laatste (nog) niet als resultaat van een project maar door het gebruik maken van omstandigheden, zoals het ontstaan van vacatures. Dit fenomeen is logisch verklaarbaar uit de aard van de projecten. Deze moeten immers eerst uitgevoerd en geïmplementeerd worden alvorens de (financiële) effecten zich voordoen. Verwacht wordt dat deze projectresultaten in 2005 structureel gerealiseerd worden.

Derhalve zal de taakstelling ad € 4,41 mln voor 2004 nagenoeg worden gehaald. In ieder geval zijn alle financiële bezuinigingen vertaald in de budgetten van sectoren en bedrijven. Elders in deze rapportage staat een geprognosticeerd nadelig bedrijfsresultaat van € 1,4 mln. Daarmee wordt duidelijk dat de financiële taakstelling voor een belangrijk deel gerealiseerd zal worden.

Ook de aanvullende bezuiniging in de incidentele sfeer ad € 2,9 mln in 2004 is volledig in de begroting 2004 verwerkt en wordt ook gerealiseerd. Het gaat hier om de volgende opbrengstrealisaties: afromen resultaat Ingenieursbureau € 0,1 mln; diverse bijdragen Sport & Recreatie € 0,1 mln; temporisering uitvoering Brandweerplan € 0,1 mln; aanwending reserve WVG-stelpost € 0,85 mln; latere oplevering OPDC € 0,3 mln; uitstellen integraal huisvestingsplan € 0,2 mln; Binnenstad City Lounge/Communicatie/City marketing € 0,7 mln en diverse incidentele bijdragen Stadswerken € 0,57 mln.

De projecten die in 2005 hun resultaat moeten hebben zijn vrijwel allen opgestart, of zijn in plannings opgenomen, zodat de verwachtingen m.b.t. het realiseren van die projecten en taakstellingen positief zijn. In de loop van 2005 zullen de projecten waarvoor in 2006/2007 resultaten zijn gepland in beeld worden gebracht.

4 FINANCIËN 2004

4.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt inzicht geboden in het verwachte resultaat in 2004 op de:

1. Normale bedrijfsvoering (exploitatieonderdeel € 1,4 mln, zie verder paragraaf 4.2)

<i>Producten (mee-/tegenvallers > € 150.000).</i>	<i>Nadeel</i>	<i>Voordeel</i>
Bestuursondersteuning	303.000	
Preventie	350.000	
Constructies		160.000
Interne Dienstverlening	200.000	
Integrale veiligheid		167.000
zalmsnip	224.000	
OZB-belastingen	780.000	
Wijken		261.000
Parkeren		250.000
Saldi kostenplaats SO	1.045.000	
Uitkering Levensonderhoud		700.000
Totaal	<u>2.902.000</u>	<u>1.538.000</u>
Totaal overige mee-/tegenvallers < 150.000)	<u>72.000</u>	
Totaal nadeel op normale bedrijfsvoering	1.436.000	

2. Stadsniveau ad € 2,9 mln (zie verder paragraaf 4.3 en 4.3.3)

<i>Bijzondere baten en lasten op Stadsniveau</i> <i>(mee-/tegenvallers > € 150.000).</i>	<i>Nadeel</i>	<i>Voordeel</i>
Beleggingen		690.000
Algemene uitkering	<u>3.700.000</u>	
Totaal (> 150000)	<u>3.700.000</u>	690.000
Totaal overige mee-/tegenvallers < 150.000)		<u>61.000</u>
Totaal nadeel op Stadsniveau	2.949.000	

Verder wordt ingegaan op de ontwikkeling van de algemene uitkering conform de junicirculaire (4.3), de verwachte afwijkingen op de investeringen (paragraaf 4.4), de ontwikkelingen in de risico's per sector (paragraaf 4.5) en het verloop van het BTW Compensatiefonds. In de laatste paragraaf (4.7) wordt aandacht besteed worden aan de rente-ontwikkelingen op de kapitaalmarkt.

Leeswijzer overzicht financiële afwijkingen (zie bijlage achter in deze nota)

De prognose van het resultaat uit de normale bedrijfsuitoefening in 2004 is opgebouwd uit een door de sectoren, bedrijven en programma's afgegeven resultaatsprognose over 2004 (gemelde positieve en negatieve afwijkingen) verwerkt in de bijlage (overzicht financiële afwijkingen) achter in deze nota. Dit overzicht is als volgt opgebouwd:

Per sector en bedrijf zijn alle gemelde afwijkingen (voor- of nadelig) weergegeven die conform de voorschriften door de sectoren relevant genoeg werden geacht voor vermelding in de managementrapportage. In de kolommen E tot en met H zijn deze zoveel mogelijk gespecificeerd naar hun structurele of incidentele aard. De kolommen I en J geven de verwachte positieve en negatieve afwijkingen van de sector- en bedrijfsbudgetten voor 2004 weer. Deze leiden niet tot een begrotingswijziging. Bij deze indeling zijn de budgetregels toegepast. De kolommen K en L geven in dit verband de afwijkingen op stadsniveau weer.

De 6 maands managementrapportages van sectoren/bedrijven en programma's dienen dan ook als input voor de cijfers vermeld in dit hoofdstuk.

4.2 RESULTAAT UIT NORMALE BEDRIJFSUITOEFENING 2004

Op basis van de managementrapportages van sectoren, bedrijven en programma's wordt ten opzichte van de stadsbegroting 2004 een negatief resultaat uit de normale bedrijfsuitoefening over 2004 verwacht van € 1,4 miljoen (0,35 % van de totale begroting 2004). Dit geprognosticeerde tekort hangt mede samen met de bij de Kadernota 2005 gehonoreerde claims van € 660.000, die reeds in 2004 hun financieel beslag hebben (zie: bijlag 5 bij de kadernota).

Ten aanzien van de gemelde financiële tekorten gelden de budgetregels. Dit betekent dat de sectoren, bedrijven en programma's in principe de tekorten zelf dienen te compenseren met (voorzien) meevallers. Deze meevallers worden op dit moment echter door de desbetreffende sectoren beperkt voorzien.

In de managementrapportages van de sectoren, bedrijven en programma's zijn diverse verwachte begrotingsverschillen gemeld. In het nu volgende overzicht presenteren wij de verschillen groter dan € 150.000. Uitgangspunt is evenals in voorgaande jaren, dat iedere sector de gemelde tegenvallers compenseert. Deze verschillen zijn tijdens de bijsturingsgesprekken in juli/augustus 2004 besproken met de algemene directie.

Toelichting op gemelde meevallers en tegenvallers > € 150.000

1. *Product Bestuursondersteuning* € 303.000 tegenvaller (structureel)
De tegenvaller betreft € 155.000 nadeel op salarislasten bovenformatief personeel (in de praktijk deels niet doorbelast naar projecten) en een negatief saldo op de posten salariskosten en inhuur. Ook zijn er nadelen ontstaan door extra inzet op de programmadirectie.
2. *Product Preventie* € 350.000 tegenvaller (incidenteel)
De inhaalslag gebruikersvergunningen zou budgettair neutraal plaatsvinden. Dit blijkt niet haalbaar, doordat niet alle werkzaamheden leiden tot de afgifte van een gebruikersvergunning waardoor er geen inkomsten volgen.
3. *Product Constructies* € 160.000 meevaller (incidenteel)
Door uitgestelde investeringen is er in 2004 een meevaller op de kapitaallasten.
4. *Product Interne Dienstverlening* € 200.000 tegenvaller (incidenteel)
Betreft een extra incidentele bezuiniging boven op de taakstelling 2004 binnen innovatietraject door het uitstellen van het integrale huisvestingsplan. In marap gemeld dat deze geplande bezuiniging niet ingepast kon worden in de huidige budgetten van gebouwenbeheer.
5. *Product Integrale Veiligheid* € 167.000 meevaller (incidenteel)
Betreft extra inkomsten op dit product door het inzetten van stadswachten op andere producten, deels intern, maar ook extern (bijv. gemeente Zwijndrecht).
6. *Product Zalmsnip* € 224.000 meevaller (incidenteel)
De meevaller ingevolge minder uitbetaalde zalmsnippen. Incidenteel omdat met ingang van 2005 de Zalmsnip wordt afgeschaft c.q. uit het gemeentefonds wordt gehaald.
7. *Product OZB-belastingen* € 780.000 tegenvaller
Door de paalrotproblematiek wordt verwacht dat de totale WOZ-waarde met € 130 miljoen wordt verminderd. Hierdoor zal er vanaf 2001 een derving van de OZB opbrengst zijn van € 330.000. Een totaal nadeel over 2001-2004 van € 1.320.000 dus. In de jaarrekening 2003 is nog uitgegaan van een derving van € 180.000 per jaar, waarbij een voorziening is

gevormd voor € 540.000. Een exploitatietekort van € 780.000 voor 2004 resteert. Hiervan is € 330.000 structureel dat kan worden opgelost met de herwaardering.

8. *Product Wijken* € 261.000 meevaller (incidenteel)
Onderbesteding op de lasten door apparaatskosten en minder inzet inhuur voor projecten.
- 9 *Product Parkeren* € 250.000 meevaller (incidenteel)
Door inbreng van de Parking BV ontstaat er een extra resultaat. Vooral nog wordt dit resultaat meegenomen in de prognose. In het najaar vindt besluitvorming plaats over de wijze waarop de extra baten van de exploitatie van de parkeergarages gestort kunnen worden in een mobiliteitsfonds/parkeerfonds.
10. *Product Saldi kostenplaats SO* € 1.045.000 tegenvaller (incidenteel)
Dit is een technische post. De taakstellingen uit het Innovatietraject zijn op dit product verwerkt doch dienen nog aan de verschillende producten te worden toebedeeld. Tegenover dit nadeel staat een gelijkwaardig voordeel op producten.
11. *Product Uitkeringen Levensonderhoud* € 700.000 meevaller (incidenteel)
In 2004 ontstaat naar verwachting een voordeel op de WWB-bijstanduitgaven aan personen > 65 jaar en IOAW. Deze uitgaven zijn vanaf 2004 volledig gebudgetteerd. In tegenstelling tot het WWB-bijstandsbudget < 65 jaar is geen sprake van objectieve verdeelmodellen. Budgettering vindt volledig plaats op grond van historische kosten; in dit geval het jaar 2001. Het effect is incidenteel. De budgetten worden ook de komende jaren gebaseerd op historische kosten. Omdat die in Dordrecht (blijkbaar) gedaald zijn ten opzichte van landelijke uitgaven wordt ook ons budget de komende jaren verlaagd.

4.3 AFWEGING CLAIMS 2004 (KADERNOTA 2005)

In de Kadernota 2005 is een aantal ingediende claims met betrekking tot de exploitatie met structurele doorwerking gehonoreerd voor 2005 en latere jaren. Een deel van deze claims waren ook gemeld voor het begrotingsjaar 2004 en zijn tijdens de voorbereiding van de kadernota 2005 gemeld. In de kadernota is besloten om deze claims opnieuw te bezien in relatie tot de in de 6 maanden marap's gemelde sector- en bedrijfsresultaten. Onderstaand zijn de bedoelde claims en hun afhandeling in de nu voorliggende Interimnota in kaart gebracht:

Tabel 4.3 Afweging claims 2004 (kadernota 2005) in relatie tot meldingen uit 6 maands marap's

Sector	Exploiatie claims 2004 (Kadernota 2005)	Verwerking in Interimnota
SBC	Pensioenvoorziening wethouders 150.000	Gemeld tekort in marap: 115.000 is financieel verwerkt in Interimnota 2004
Stafdiensten	Rampencommunicatie 45.000	Gemeld tekort in marap: 38.000 is financieel verwerkt in Interimnota 2004.
Onderwijs en Welzijn	Beleidsimpuls jeugd 82.000 Bibliotheek 100.000 Bibliotheek (investering) 200.000 Mediabeleid 40.000	Geen tekort gemeld in marap; productresultaat in jaarrekening wordt afgewacht Scheefgroei Bibliotheekbudget en subsidie: productresultaat in jaarrekening wordt afgewacht Dekkingsvoorstel volgt. In marap geen tekort gemeld; productresultaat in jaarrekening wordt afgewacht.

Cultuur	ID banen ToBe en popcentrale 60.000	In marap in algemene zin verwachte tekorten op ID- en WSW-banengemeld. In najaar worden effecten met Sociale Dienst gezien. Zie ook melding risico's ID/WSW-banen in brede zin in Kadernota 2005 (blz.45/46).
	Wantijpop 35.000	In marap melding dat tekort 2004 via het Cultuurfonds kan worden afgedekt.
	CFA en Judoc 101.000	In marap melding 50 % gehonoreerd vanaf 2005. Momenteel loopt onderzoek m.b.t. Judoc; productresultaat in jaarrekening wordt afgewacht.
Stadsontwikkeling	Monumentenzorg en archeologie 47.000	Dit tekort is in de marap van SO gemeld en financieel verwerkt in de interimnota.

4.4 ALGEMENE UITKERING EN BIJZONDER RESULTAAT

4.4.1 Ontwikkeling accres (volume ontwikkeling) 2004

De omvang van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven (de normeringsystematiek). Dit komt tot uitdrukking in de accresontwikkeling in enig jaar. Geeft het rijk in het jaar meer uit dan begroot, dan stijgt de Algemene Uitkering. Is sprake van onderuitputting op de rijksbegroting, dan daalt de Algemene Uitkering. Populair vertaald: het fonds gaat "gelijk trap op en af" met de rijksuitgaven.

In de Junicirculaire 2004 maakte het rijk bekend dat de algemene uitkering voor Dordrecht in 2004 met € 3,7 daalt ten opzichte van de begroting 2004 als gevolg van ombuigingen lopende het jaar op de rijksbegroting. Deze ombuigingen werken via de normeringsystematiek door naar het Gemeentefonds. Deze korting wordt lopende het jaar 2004 verwerkt en is het gevolg van achtereenvolgens:

- De negatieve nacalculatie over 2003 van € 1,5 miljoen door hoge onderuitputting op de Rijksbegroting 2003. Deze structurele korting is verwerkt in de Kadernota 2005.
- Niet voorziene ombuigingen op de Rijksbegroting lopende het jaar 2004 met het oog op de financiële situatie van de overheid van € 2,2 miljoen.

Deze korting lopende het jaar 2004 was niet te voorzien en kan worden beschouwd als "een greep uit de kas" door het Rijk. Met deze korting is zo geen rekening gehouden in de nota Investeren in Dordrecht (begroting 2004). Daarmee komen deze nadelige gevolgen bovenop de al in de begroting 2004 verwerkte bezuinigingen. Omdat deze ombuigingen lopende het jaar plaatsvinden, heeft de gemeente geen mogelijkheid om tegenmaatregelen te nemen (bijvoorbeeld inkomstenverhoging).

De gemelde korting kan in positieve of negatieve zin worden beïnvloed door de behoedzaamheidsreserve 2004. Deze reserve dient om schommelingen in de rijksuitgaven –die via de normering doorwerken naar het Gemeentefonds- op te vangen. Omdat het uitgaven kader van het rijk nu naar beneden is bijgesteld, is het mogelijk dat er geen onderuitputting zal optreden. Dat zou betekenen dat de behoedzaamheidsreserve geheel of gedeeltelijk tot uitkering komt. Aangezien de helft van deze reserve (€ 0,9 miljoen) is begroot, zou het positieve effect dan € 0,9 miljoen zijn ten opzichte van de korting. Omgekeerd geldt dat als de reserve niet tot uitkering komt, het nadeel € 0,9 miljoen is ten opzichte van de korting.

Gezien het bovenstaande en de onmogelijkheid om nog lopende dit jaar extra bezuinigingen in de exploitatie te realiseren. Voorgesteld wordt om geen nadere maatregelen te nemen voor deze

€ 3,7 mln. Bij de jaarrekening zal deze korting betrokken worden in het gehele perspectief van financiële baten en lasten zoals uiteindelijk gerealiseerd over 2004.

4.4.2 Beleidsmaatregelen voor 2004

Naast de genoemde ingrijpende korting in de algemene uitkering vermeldt de junicirculaire 2004 ook enkele beleidsmaatregelen. In financieel opzicht is hiervan relevant, dat de gemeente € 1,1 miljoen aan eenmalige middelen voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ontvangt. Voor de invulling van dit bedrag wordt momenteel een bestedingsvoorstel ontwikkeld door de Sociale Dienst.

4.4.3 Bijzonder resultaat 2004

Op stadsniveau doet zich naast de mutatie in de algemene uitkering een incidenteel voordeel op de beleggingen voor van € 690.000. De jaarlijkse dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten, waarin onze gemeente een aandelenbelang heeft van 0,42%, schommelt rond de € 450.000,-. Vanwege haar 90-jarig bestaan in 2004 besloot BNG om van de jaarwinst over 2003 90% aan de aandeelhouders uit te keren. Deze 90% stond gelijk aan € 273 miljoen. Ontvangen werd € 1.140.000,- ofwel € 690.000,- meer dan de € 450.000,- zoals opgenomen in de begroting 2004.

4.4.4 Conclusie en voorstel

De prognose van het resultaat uit normale bedrijfsuitoefening is € 1,4 miljoen negatief. De korting op de algemene uitkering is een onverwachte tegenvaller op stadsniveau die wij in de jaarrekening 2004 zullen verwerken. Op dat moment zal ook inzicht bestaan in het renteresultaat.

Voorgesteld wordt om nu de begroting 2004 niet bij te stellen. Mocht hier toch een reële aanleiding voor zijn dan zullen wij uw Raad dat separaat melden bij het eerste formele begrotingsmoment, zijnde de aanbieding van de begroting 2005. Pas dan kan worden afgewogen in hoeverre maatregelen relevant zijn in de sfeer van strikte toepassing van de budgetregels, dan wel via de aanwending van beschikbare stadsmiddelen. Hierop zulke enkele (technische) uitzonderingen worden gemaakt die verder geen invloed hebben op het saldo en die u bij de volgende verzamelbegrotingswijziging worden voorgelegd.

4.5 Investerings 2004

In deze paragraaf treft u een overzicht van de (grote) financiële afwijkingen met betrekking tot de in de begroting 2004 geraamde investeringskredieten. Kredieten die nu nog niet formeel en comptabel geregeld zijn, maar die wel in de planning zitten en/of waarvoor al een reserve bestaat worden niet meegenomen, althans als op zulk een krediet geen overschrijding of onderschrijding wordt verwacht. Deze kredieten hebben dan immers geen positieve of negatieve doorwerking op kapitaallasten of standen van reserves.

In onderstaand overzicht worden afwijkingen van kredieten opgenomen gerangschikt naar sectoren. Voor dit overzicht is een selectie gemaakt uit de gerapporteerde afwijkingen op kredieten door sectoren/bedrijven op basis van (politieke) gevoeligheid en/of grootte v/h bedrag.

Tabel 4.5 afwijkingen op investeringskredieten

(Bedragen x € 1000)

Sector/Bedrijf	Project	Krediet (afgerond)	Afwijking financieel 2004 *	Actie / nieuwe planning
Brandweer	Vervanging hoogwerker	529	V 529	Vervanging uitgesteld tot 2005.
	Vervanging div. voertuigen	92	V 92	Vervanging uitgesteld tot 2005.
Stadswerken	Riolering			Voor alle 3 "projecten" geldt dat er een vertraging is. Vrijval in kapitaallasten is bij exploitatie gemeld.
	Constructies			
	Basisinspanning			
Stadsontwikkeling	Reconstructie rijksstraatweg	61	N 215	Tegenvallers in uitvoering
	Oostpoort	211	N 214	Wordt nader uitgezocht
	Spoorzone	0	N 120	Afspraak over bijdrage Drechtsteden moet nog worden gemaakt.
Havenbedrijf	Kademuur Korte Geldersekafe	119	N 53	Veroorzaakt door verzakking
	PWA- kademuur	7.537	V 447	Uitloop van circa 5 maanden in realisatie.
Essenhof	Onderhoudsinvestering grafakker C en Nassauweg	153	N 247	Nader onderzoek bevindt zich in afrondingsfase.
Sport en Recreatie	't Vissertje	490		Project stagneert vanwege juridische procedure uitplaatsing bewoonster. Krediet wordt gedekt uit reserves SI en ISV.
Stafdiensten	Drukkerij machines	198	V 167	Naast vervanging lijm-machines zijn in 2004 geen vervangingen voorzien..

* N (nadeel) / V (voordeel)

4.6 RISICO'S

In deze paragraaf wordt een opsomming (niet limitatief) gegeven van de (financiële) risico's die in de managementrapportages van de sectoren/bedrijven/programma's als afwijking van eerder gemelde risico's zijn benoemd.

Tabel 4.6 nieuwe risico's t.o.v. eerdere meldingen

Sector	Risico/ontwikkeling	Ontwikkeling
Stadsontwikkeling/ Grondbedrijf	Schadeclaims verkeersplan Binnenstad	Er is nog geen zicht op afloop van claims van mogelijke uitgekeerde bedragen.
	Asbest ENECOhuis	In de 1 ^e helft van 2004 is asbest geconstateerd in het ENECOhuis. Momenteel wordt onderzocht wat de kosten zijn voor verwijdering en eventuele vergoedingen voor huidige huurders van het pand. De gemeente heeft hiervoor geen verzekering die de kosten dekt.
Havenbedrijf	Kademuur Korte Geldersekafe	Door aanpassing werkzaamheden in gevolge schadebeperking aan belendend pand overschrijding krediet. Definitieve rapportage Havenbedrijf/Stadswerken wordt afgewacht.

Onderwijs en Welzijn	Onderwijsmiddelen minderjarige assielzoekers	2 bezwaarschriften tegen terugvordering min. OCW van ca. € 0,3 mln. Doorschuiven naar onderwijsveld leidt tot risico bezwaarschriften van schoolbesturen
Sociale Dienst	WWB-bijstandsuitgaven	In september wordt het definitieve budget 2004 door het Rijk vastgesteld op basis van de recentste CBS-prognoses m.b.t. de landelijke ontwikkeling van de bijstand. Pas dan ontstaat een betrouwbaar beeld van het te verwachten financiële resultaat in 2004 op het WWB-bijstandsbudget.
Publieksdiensten / Belastingen	Vergoeding uitvoeringskosten wet WOZ	Volgens huidig kabinetsbeleid zullen de uitvoeringskosten (vergoeding) verlaagd worden. Nu nog onduidelijkheid over invulling, zowel qua uitgaven als inkomsten.

Naast bovenstaande risico's zijn er nog 2 zaken te melden:

Nieuwe rioleringsinvesteringen (Bassininspanning): De verplichte aanleg bergbezinkbassins en vergroting van rioolverwerking-capaciteit gaat extra geld kosten. Bezien wordt inpassing van de kapitaallasten binnen bestaande financiële kaders van het gemeentelijke rioleringsplan III.
Schadeclaim fietsbrug A16: Claim van de aannemer in verband met extra (bouw)kosten ten opzichte van bestek. Er wordt intern nog onderzoek gedaan naar stand van zaken.

4.7. COMPENSABELE BTW EN HET BTW-COMPENSATIEFONDS (BCF)

Het jaar 2004 is het eerste jaar dat een korting plaatsvindt op de algemene uitkering. Voor de gemeente Dordrecht bedraagt deze korting circa € 8,5 miljoen. Deze korting wordt goedge maakt door de compensabele BTW. De BTW die in voorgaande jaren de kosten verhoogde van de meeste producten van de gemeente kan nu worden verrekend (gecompenseerd) met het Rijk. Uitgaande van de jaarcijfers 2003 is de situatie voor de exploitatie van de gemeente Dordrecht vrijwel budgettair neutraal. Op grond van de huidige informatie is het saldo van de reserve BCF toereikend om de kortingen in de garantieperiode 2003-2005 te dekken.

4.8 RENTE-ONTWIKKELING OP DE KAPITAALMARKT.

Voor beoordeling van de ontwikkeling op de kapitaalmarkt wordt in het algemeen gekeken naar het renteniveau van leningen die qua looptijd en/of rentevaste periode een termijn van 10 jaar kennen, ofwel de lange rente.

De verwachte ontwikkeling van de lange rente voor de rest van 2004 is dat deze een licht stijgende tendens zal vertonen. Per eind 2004 wordt een 10-jaars niveau verwacht van rond 4,8% ten opzichte van circa 4,4% op het huidige moment. Deze verwachting is hoofdzakelijk gebaseerd op de volgende twee macro-economische verschijnselen:

de internationaal aantrekkende conjunctuur en

de financiering van begrotingstekorten door nationale overheden (met name V.S.).

Deze twee factoren leiden er toe dat een groter beroep op de kapitaalmarkt zal worden gedaan, met oplopende tarieven als gevolg.

Ondanks het gedurende de rest van 2004 licht oplopen van het renteniveau blijft het, zeker in vergelijking met voorgaande jaren, relatief goedkoop om te financieren. De gemeente Dordrecht is als gevolg haar vermogenspositie echter een uitzettende partij. Dit heeft tot gevolg dat ook de door Dordrecht te behalen rendementen op eventuele 10-jaars beleggingen zich thans slechts iets boven de 4% zullen bewegen. Dit niveau wordt als onvoldoende beoordeeld om middelen voor een dergelijke lange termijn uit te zetten. Dit betekent dat, indien de gemeente Dordrecht de komende periode middelen zal beleggen, dit hoogstens op middellange termijn (3 tot 5 jaar) zal gebeuren

5 SUBSIDIES

5.1 VOORTGANG VERBETERING OP SUBSIDIEBEHEER (TE VERSTREKKEN SUBSIDIES)

5.1.1 Inleiding

In de rapportage van het college-onderzoek 'Subsidies in Dordrecht' van 23 oktober 2003 is een aantal aanbevelingen opgenomen om het juridische kader voor de subsidieverstrekking door de gemeente te herzien en het subsidiebeheer meer op orde te krijgen. Met de uitvoering van die aanbevelingen is al een start gemaakt.

5.1.2 Herziening Algemene Subsidieverordening (ASV)

Er wordt een voorlopig concept ontwikkeld met in achtneming van de aanbevelingen uit het Subsidierapport en van de Algemene Directie. Voor als nog wordt er van uitgegaan dat er voldoende deskundigheid binnen de eigen organisatie aanwezig is. Mocht er op specifieke Punten van aandacht bij de herziening

Er wordt in ieder geval aandacht geschonken aan de volgende punten.

- Verschillende subsidievormen met het daarbij gewenste proces van subsidieverstrekking. Ook de mogelijkheid inbouwen dat natuurlijke personen subsidie kunnen aanvragen.
- Subsidieplafond anders regelen.
- Moeten data gewijzigd worden, die in de huidige ASV vermeld zijn (artikel 5, 6, 11, 17)?
- Zijn die begrotingsrichtlijnen wenselijk? Aanreikdatum juist?
- Gegevens voor aanvraag aanvullen?
- Weigeringsgronden aanvullen? (bijvoorbeeld: subsidie voor activiteit gekregen bij andere publiekrechtelijke rechtspersoon).
- Inhoud geven aan beschikking subsidieverlening (zie p. 21 subsidieonderzoek)
- Belang van uitvoeringsovereenkomsten in de zin van artikel 4:36 Awb.
- Wat moet de aanvrager bij de aanvraag tot vaststelling overleggen?(per subsidievorm?)
- Bij exploitatiesubsidies: Ligt het bedrag voor controle € 9075,60 te hoog/ te laag?
- Tussentijdse rapportage bij bepaalde subsidievormen?
- Bij welke subsidievorm willen we de controle, bedoeld in artikel 18 ASV?
- Voorschotten regeling in orde?
- Hoe gaan we om met egalisatiereserves bij gesubsidieerde instellingen? Status quo?

Ook de verbetering van de rechtmatigheid is van belang. Overwogen wordt ondermeer om met een Controleprotocol te gaan werken en in de ASV "voor te schrijven". Bij hogere subsidiebedragen worden daarbij zwaardere eisen gesteld aan de verantwoording.

De concepten van de nieuwe ASV zullen voorgelegd worden aan een klankbordgroep, bestaande uit medewerkers van verschillende sectoren. Er wordt naar gestreefd deze verordening voor het einde van 2004 te hebben afgerond.

5.1.3 Herijking manier van subsidiëren

Binnen de sector Onderwijs en Welzijn is in 2004 een verkenningsonderzoek gehouden naar een andere manier van subsidiëring mede van uit het draagvlak van de gemeentebrede subsidieonderzoek bevindingen. Dit heeft geleid tot een al ingezette ontwikkelingsrichting met ook aandacht voor de RMO-pilot en voor diverse innovatiegesprekken die met gesubsidieerde organisaties plaatsvinden. Voor wat betreft de ontwikkelingsrichting van de subsidiëring wordt gedacht aan:

- Het onderzoeken van de mogelijkheid om gelijksoortige activiteiten via één (professionele) organisatie te subsidiëren.
- Het subsidiëren beperken tot professionele organisaties.
- Meerjarige subsidieverlening mogelijk maken.
- Het organisatorisch vormen van een specifiek subsidiebureau.

Deze gedachten zullen tijdens het lopende organisatieontwikkelingsproces Cultuur/O&W/S&R aandacht krijgen. Immers het verstrekken van subsidies vormen voor de genoemde sectoren een gemeenschappelijke factor.

5.1.4 Verbetering van het subsidiebeheer en van de informatievoorziening

Voor de verbetering van het subsidiebeheer loopt binnen de sector Onderwijs en Welzijn een project voor de ontwikkeling van een subsidievolgsysteem. Operationalisering per 1 juli 2004 is niet haalbaar. Voor O & W – pilotfunctie voor andere subsidie verstrekkende sectoren - is de verwachte ingebruikname maart 2005. Het systeem is niet intracomptabel met de financiële administratie (FIS4ALL). Er zal gebruik worden gemaakt van het WIS (Web Intake Systeem) met de mogelijkheid om subsidies via een elektronisch loket aan te vragen waarvan de afloop door de aanvrager te volgen is. Als de interne proeven slagen zal het proces van de aanvragen voor de subsidieverlening 2005 beter beheersbaar gaan verlopen. Na realisatie van dit systeem en vaststelling van de herziene ASV zal de administratieve organisatie worden aangepast en gestandaardiseerd. O &W heeft in het kader van de kwaliteitsverbetering een nieuwe modelbeschikking ontwikkeld in de vorm van een elektronisch format, welke al sectorbreed wordt gebruikt.

Om de informatievoorziening aan de Algemene Directie, het College en de Raad over subsidies te verbeteren zijn de richtlijnen voor de samenstelling van de jaarrekening 2003 op dit punt aangepast. De kwaliteit van de staat van inkomensoverdrachten in de jaarrekening 2003 is als gevolg daarvan verbeterd. Het aggregatieniveau is echter nog te hoog. Hieraan zal de komende jaren verder worden gewerkt

5.2 AFWIJKINGEN IN BEGROTE SUBSIDIEVERWACHTINGEN

Er zijn in de 6 maands marap's van de sectoren en bedrijven geen meldingen opgenomen van te verwachten afwijkingen in begrote subsidieverwachtingen.

Bijlage

Samenvattend overzicht van gemelde financiële afwijkingen (voor- en nadelen) per product (zie paragraaf 4.1 met leeswijzer)